

СТАНОВИЩЕ

от проф.д-р Митко Тодоров Лалев, Земеделски институт
Стара Загора

по процедурата на конкурс за заемане на академична длъжност „Професор“ по „Зоохигиена и организация на ветеринарното обслужване“, област на висше образование 6.0 Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.4. Ветеринарна медицина, обявен в ДВ. бр. 88/20.10.2023 год., с кандидат доц. д-р Надя Александрова Бозакова.

Конкурса е обявен за катедра „Общо животновъдство“ на Ветеринарномедицински факултет към Тракийски университет – Стара Загора

Участвам в състава на Научното жури по конкурса съгласно заповед № 4315 от 30.11.2023 год. на Ректора на ТрУ – Стара Загора

Единствен кандидат, подал документи за участие в конкурса е **д-р Надя Александрова Бозакова** - доцент към катедра „Общо животновъдство“, Ветеринарномедицински факултет към Тракийски университет – Стара Загора

Биографична справка за кандидата. Надя Александрова Бозакова е родена на 29.05.1966 год. През периода 1990 год. завършва висшето си образование във ВИЗВМ – Стара Загора, като магистър ветеринарен лекар. През 2004 защитава дисертация за получаване ОНС „Доктор“, след което в периода 2005-2006 е приета за научен сътрудник в Института по животновъдни науки-Костинброд. От 2007 г.- досега води лекции и упражнения по „Ветеринарна хигиена и технологии в животновъдството“ на студенти по „Магистърска програма „Ветеринарна медицина“ към Тракийски университет – Стара Загора, а от 2014 год. до момента е доцент по зоохигиена, етология и защита на животните към катедра „Общо животновъдство“, Ветеринарномедицински факултет към Тракийски университет – Стара Загора.

Учебно-преподавателска дейност

Преподавателския стаж на кандидатката е 8 години като асистент и главен асистент и 9 години като доцент, при средна заетост 360 часа. Основните дисциплини по които тя провежда практическите занятия и лекциите са „Етология, защита и хуманно отношение към животните“ във Ветеринарномедицински факултет. Преподава дисциплините - „Ветеринарна хигиена и технологии в животновъдството“ и „Етология, защита и хуманно отношение към животните“ по английски език на студентите от чуждоезиково обучение и на българските студенти от Ветеринарномедицински факултет от втори курс.

Изпълнение на изискванията за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „професор“.

Група от показатели	Минимални изисквания	Изпълнение –доц.Бозакова
Група А	50	50
Група В	100	100
Група Г	200	328,71
Група Д	250	2100
Група Е	100	265
Група Ж	50	50
Група З	50	50
Група И	50	480
Група Й	20	220
ОБЩО	870	3643,71

Анализирайки получените резултати е видно, че минималните изисквания по всички групи са покрити, като общото изпълнение по всичките критерии превишава с 4,18 пъти задължителните.

Обща характеристика на представените научни трудове.

Проследявайки научната дейност на кандидатката, отразена в публикациите и, е видно че тя може да се обобщи в следните направления, които всъщност са и нейните научни приноси:

А. „Влияние на хранителни добавки и имуномодулатори за подобряване благополучието на птици и животни“;

1. За първи път е изпитана хранителната комбинация -Zinteral 35 и витамин С върху съдържанието на някои кръвни биохимични показатели (кортикостерон, общ холестерол, кръвна захар, общ белтък и креатинин) и носливостта при свободно отглеждани кокошки носачки.

2. За първи път е изследван ефектът на имуномодулатора *Natstim®* (лиофилизирани убити бактериални клетки от *Escherichia coli* 29, *Escherichia coli* J5, *Staphylococcus aureus* 27/58, стабилизирани с Dextran 40) върху концентрациите на серумния лизозим, активността на алтернативния път за активиране на комплемента (АПАК) и прираста при кокошки *White Plymouth Rock*.

3. Чрез оригинален Модифициран математически модел за оценка на благополучието на птиците е оценено благосъстоянието на кокошките носачки *DeKalb Brown* (n=295), чийто

фураж е допълнен с 10 mg/kg L-аргинин или с комбинацията от 10 mg/kg L-аргинин и 250 mg/kg витамин С през горещите летни дни.

4. За първи път е установен ефектът на имуномодулатор *Immunobeta*[®] върху хистологични характеристики на чревните власи и крипти при пилета бройлери.

5. За първи път се осъществяват етологични изследвания – върху поведението и нивата на кортикостерон при кокошки носачки *Lohmann Brown*, след добавяне на имуномодулатор *Immunobeta*[®] в храната.

6. За пръв път са изследвани някои продуктивни показатели при пуйки, под влиянието на имуномодулатора *Immunobeta*[®] през горещ летен период.

7. За първи път са изследвани етологичните ефекти от хранителната комбинация -цинк (35 mg/kg) + витамин С (250 mg/kg) върху поведението и плазмения кортикостерон при кокошки от NG-линия.

8. Осъществени са етологични изследвания при бройлери, включващи изследване на поведението, на някои хормони на стреса (кортикостерон, тестостерон и глюкагон) и някои биохимични кръвни параметри под въздействието на 1% сухи билкови добавки от риган, розмарин и лавандула при мъжки пуйчета бройлери.

Б. „Етологични изследвания и подбор на стрес-устойчиви автосексингови хибриди“.

1. За първи път са осъществени етологични изследвания с пет новосъздадени автосексингови хибрида кокошки въз основа на тяхното поведение и нивата на кортикостерон през студен, термонейтрален и горещ период.

В. „Възможности за усвояване и прилагане на софтуер Observer XT за изследване поведението на животните.“ (№ 23).

Обобщени и систематизирани са научните данни от практическото използване на софтуер Observer XT., който е професионален и лесен метод за регистриране на поведението, анализ и представяне на данните от изследването.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Анализирайки отразеното е видно, че доц.д-р **Надя Александрова Бозакова** е изграден преподавател и изследовател, чиито наукометрични показатели надхвърлят изискванията за „Доцент“, съгласно ЗРАСРБ и Правилника на ТрУ – Стара Загора. Препоръчвам и всички изследвания, свързани с етологията, хуманното отношение и съвременните аспекти, свързани с новостите при храненето, да бъдат систематизирани в една книга, която да бъде настолен наръчник на всички специалисти, занимаващи се с отглеждането на селскостопанските животни.

Имайки предвид високите професионални и морални качества, които тя притежава, си позволявам да препоръчам на Почитаемото Жюри да гласува положително и предложи на

ФС на ВМФ към ТрУ Стара Загора да присъди на доц.д-р **Надя Александрова Бозакова** академичната длъжност „Професор“ по „Зоохигиена и организация на ветеринарното обслужване“, област на висше образование 6.0 Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.4. Ветеринарна медицина

27.02.2024 год.

Стара Загора

Изготвил становището :

М.А.А.А.

(проф.д-р М.Лалев)

OPINION

from Prof. Dr. Mitko Todorov Lalev, Agricultural Institute - Stara Zagora

by the competition procedure for the borrowing of the academic position "Professor" in "Zoohygiene and organization of veterinary services", field of higher education 6.0 Agricultural sciences and veterinary medicine, professional direction 6.4. Veterinary medicine, announced in the Official Gazette. no. 88/20.10.2023, with candidate Assoc. Dr. Nadya Alexandrova Bozakova.

The competition has been announced for the "General Animal Husbandry" Department of the Faculty of Veterinary Medicine at Trakia University - Stara Zagora

I participate in the composition of the Scientific Jury for the competition according to order No. 4315 of 30.11.2023 of the Rector of the Trakia University - Stara Zagora

The only candidate who submitted documents for participation in the competition is **Dr. Nadya Aleksandrova Bozakova** - Associate Professor at the Department of General Animal Husbandry, Faculty of Veterinary Medicine at Trakia University - Stara Zagora.

Biographical reference for the candidate. Nadya Alexandrova Bozakova was born on May 29, 1966. In 1990, she completed her higher education at Trakia University - Stara Zagora, as a master veterinarian. In 2004, she defended her doctoral thesis to obtain the PhD Degree, after which in the period 2005-2006 she was accepted as an assistant at the Institute of Animal Husbandry Sciences-Kostinbrod. From 2007 - until now, she has been leading lectures on "Veterinary hygiene and technologies in animal husbandry" to students of the "Veterinary Medicine Master's program" at Trakia University - Stara Zagora. From 2014 to the present, she is an associate professor of zoohygiene, ethology and animal protection at the "General Animal Husbandry" department, Faculty of Veterinary Medicine at Trakia University - Stara Zagora.

Teaching and learning activity

The teaching experience of the candidate is 8 years as an assistant and head assistant and 9 years as an associate professor, with an average employment of 360 hours. The main disciplines in which she conducts practical classes and lectures are "Ethology, protection and humane treatment of animals" at the Faculty of Veterinary Medicine. She teaches the disciplines - "Veterinary hygiene and technologies in animal husbandry" and "Ethology, protection and humane treatment of animals" in English to students of foreign language studies and to second-year Bulgarian students of the Faculty of Veterinary Medicine.

Fulfillment of the requirements for participation in a competition for the academic position of "Professor".

<i>Group of indicators</i>	<i>Minimum requirements</i>	<i>Implementation - Assoc. Bozakova</i>
Group A	50	50
Group B	100	100
Group D	200	328.71
Group D	250	2100
Group E	100	265
Group F	50	50
Group H	50	50
Group I	50	480
Group J	20	220
TOTAL	870	3643.71

Analyzing the obtained results, it is evident that the minimum requirements for all groups are covered, with the total performance for all criteria exceeding the mandatory requirements by 4.18 times.

General characteristics of the presented scientific works.

Following the scientific activity of the candidate, reflected in her publications, it is clear that it can be summarized in the following directions, which are actually her scientific contributions:

A. "Effect of nutritional supplements and immunomodulators to improve the well-being of birds and animals";

1. For the first time, the nutritional combination - Zinteral 35 and vitamin C was tested on the content of some blood biochemical indicators (corticosterone, total cholesterol, blood sugar, total protein and creatinine) and the load capacity in free-range laying hens.
2. For the first time, the effect at immunomodulator Natstim® (lyophilized killed bacterial cells of *Escherichia coli* 29, *Escherichia coli* J5, *Staphylococcus aureus* 27/58, stabilized with Dextran 40) was investigated on serum concentrations of lysozyme, the activity of the alternative pathway of complement activation (HO) and growth in White Plymouth Rock hens.
3. The welfare of DeKalb Brown laying hens (n=295) supplemented with 10 mg/kg L-arginine or the combination of 10 mg/kg L-arginine was evaluated using an original Modified Mathematical Model for the Assessment of Bird Welfare and 250 mg/kg vitamin C during hot summer days.
4. For the first time, the effect of immunomodulator Immunobeta® on histological characteristics of intestinal hairs and crypts in broiler chickens was established.
5. For the first time, ethological studies are carried out - on the behavior and corticosterone levels in Lohmann Brown laying hens, after adding the immunomodulator Immunobeta® to the feed.

6. For the first time, some productive indicators were investigated in turkeys under the influence of the immunomodulator Immunobeta® during a hot summer period.

7. For the first time, the ethological effects of the nutritional combination -zinc (35 mg/kg) + vitamin C (250 mg/kg) on behavior and plasma corticosterone in NG-line hens were investigated.

8. Ethological studies were carried out in broilers, including behavioral studies, some stress hormones (corticosterone, testosterone and glucagon) and some biochemical blood parameters under the influence of 1% dry herbal supplements of oregano, rosemary and lavender in male broiler chickens.

B. "Ethological studies and selection of stress-resistant autosexing hybrids".

1. For the first time, ethological studies were carried out with five newly created autosexing hybrid hens based on their behavior and corticosterone levels during cold, thermoneutral and hot periods.

C. "Opportunities for Learning and Applying Observer XT Software for Researching Animal Behavior." (No. 23).

The scientific data from the practical use of Observer XT software, which is a professional and easy method of recording the behavior, analyzing and presenting the research data, is summarized and systematized.

CONCLUSION: Analyzing what has been reflected, it is clear that Associate Professor Nadya Alexandrova Bozakova is a qualified teacher and researcher, whose scientometric indicators exceed the requirements for "Associate Professor", according to the Regulations of the Trakia University - Stara Zagora. I also recommend that all research related to ethology, humane treatment and modern aspects related to novelties in nutrition be systematized in one book, which will be a desk handbook for all specialists involved in raising farm animals.

Due to the high professional and moral qualities that she possesses, I allow myself to recommend to the Honorable Jury to vote positively for awarding Assoc. Dr. Nadya Aleksandrova Bozakova the academic position "Professor" in "Zoohygiene and organization of veterinary services", field of higher education education 6.0 Agricultural sciences and veterinary medicine, professional direction 6.4. Veterinary Medicine at Trakia University - Stara Zagora.

27.02.2024

Stara Zagora

Prepared the opinion:

Á
Á ÈÁ Á

(Prof. Dr. M. Lalev)